

طاشينك  
تشيونكي غزتي  
ملمينة: هارند ماموريان: اوزير

TACHINK,  
JOURNAL ARMÉNIEN  
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE  
Imprimerie Mamourian  
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

# ՊԱՇԽՆՔ

Օ Ր Ա Թ Ե Ր Թ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԴՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

|                 | ՏՐԳ. | ՎԵՃ. | ԹԹ. |
|-----------------|------|------|-----|
| ԻԶՄԻՐ           | 80   | 4022 | 20  |
| ՊՕԼԻՏԻԿԵ ԳԱԽԱԼԻ | 80   | 40   | 222 |
| ԱՐՏՈՒԱԶԻՄԱՆ     | 25   | 13   | ՁԻ. |

Նստակցի պէտք է ուղղել թղթագր. գրառումները  
Հ. ՄԱՄՈՐԻԱՆԻ ԱՆ - ԻԶՄԻՐ

Journal Arménien «TACHINK»  
Rédacteur - Directeur  
HRAND MAMOURIAN - SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

## ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՏԵՂ ԲԱՐԵՆՈՐԳՐՈՒՄ

Քաղաքականությունը ժամե ժամ իր փոփոխությունները, խաղերն ու ելևէջները, իր խելք միտք չի հասնող սակարանական անկուններն ու բարձրացումները, վայրենիքներն ու վերելքներն ունի, Պէտք է լրջորեն բռնուիլ և տարաբնույթ վայրենիքներ վայրենիքի փոփոխությունը խաղերային խաղերներին:

Քաղաքականությունը խաղերական արեւմտյան է, և պետությունը զիւրաւարտ կոչուածներն՝ առանց զրաւագրութի խաղային միջոցներ, անպարար վարպետներ, ճարպիկ, ճկուն ու շատ հաւաքիմաց արեւմտաւորներն են բնականօր խաղերուն, որոնք կը խաղցունեն օդին մէջ, մի ծաղրող ու լայնաբերով, և կը վաստկին կամ կը կորսնցնեն ի հաշիւ պետութեան շահագործելով ժողովուրդներու անսպաս հանրապետութիւնը:

Իսկ ի՞նչ ունին միջամտելու ժողովուրդները պետութեան յայտնային մէջ, բացի անօգուտ ժամաւաճառութիւններէ, ժողովուրդներն ողջախոս և պաղարիւն պէտք է լրջան քաղաքականութեան գիւրդարձ խաղերն ըմբռնելու և անձնաւոր կերպով չի տարուին հասանքներէ, որոնք զիւրաւարտներու լիզուի ծախքով երբեմն վտանգը մինչև իրենց դռներուն առջև կը բերեն, բայց չեն համարձակիր զայն ներս խոթելու:

Այդպէս եղաւ այս օրեր գիւրդարձի սրտերը զոյ հանող և անչափ ուժեղորէն թմկահարուած պատերազմի մը անխուժափելիութեան զաւաշտ, որուն անձապէս հաւատացողներէն չէինք արդէն բարեղաբար, որունս ըլլալով թափանցիկ Պաշտանեաններու յարուցած սնամէջ վէճին պատճառներուն, և Օսմ. պետութեան ալ զիւրաւարտութեան ներքին ու արտաքին խառնակութիւններուն, որոնք ալ սկսած են սրտեր խառնակել: Հակառակ որեւէ զեռ յամառօրէն ցոյց տրուած կացութեան ծանրութեան, իրենց հեռագիրները անձապէս կը յուսադրեն թէ կարելի պիտի ըլլայ զեռ Պաշտանեան տէրութեանց և թուրքիոյ միջև ծագելիք անխուսափելի հոշակուած պատերազմին առաջին ատենը:

Օսմ. պետութիւնը տեղի տուած և որոշած է Եւրոպական-թուրքիոյ նահանգներուն մէջ բարենորոգումներու ծրագիրը ի գործ դնել, և առ այդ երաշխիքներ տալ, որով պատերազմին առջև անհրաժեշտ պիտի ըլլայ:

Եւ ի՞նչ լուրջ պատճառ կար արդէն Պաշտանեան պետութեանց կողմէ հաւաքաբար յարուցուած կոնի մը, քանի որ ոչխարակալական նուաճումներու ստիպեցողութիւնը լուրջ հարկեր չկային և ընչաքաղցութիւնը չէր որ այդ պոստի պետութեանց մեծ օրերը կրօնեցէր Պաշտանեան բոցերը բռնկեցնելով հոն և իրենս ալ Եւրոպական մեծ պետութեանց ըստ երկողմին չէզոք վերաբերութեան, բայց ձեռք տակէ գործակցութեան ներքին փոփոխութիւնը կը հովհարուէր և կը հովհարուէր:

Դրկիցի, բարեկամական փափաքներ էին պարգայէս Պաշտանեան պետութեանց փափաքները ուղղուած Օսմ. կառավարութեան, իրենց համարելն ու համացող, բայց օսմանեան հպարտ քրիստոնէայ Մակեդոնացիներու, Ալպաններու, Սերպերու, Մալիսորներու քիչ մը աւելի մարդավարի ապրելուն և անոնց տառապանքներուն վերջ մը բերելու ճիգեր պարգա-

պէս, որոնք իրենց սահմանազրկներուն վրայ սկսած էին դառնալ զիրենք մշտապէս զբաղեցնող անվերջանալի կսիւներու և լուրջ ընդհարումներու հրաւիրող պատճառ, որոնց վերջը պէտք էր բերել սահմանափակ թէ՛ զրաւիչ խաղաղ, զրուսող խաղաղ կը նշանակէ:

Եւ արդէն ի՞նչ էր ուղղուածը թուրքիայէն, ո՞չ ապուքէն կատարուած իր խոստումներն և յաւիտենապէս ձգձգուած իր ամենէն տարրական պարտականութեանց կատարումներն, — Բարենորոգութեանց պարտաւորութիւնը իր տանը մէջ:

Ատիկա արդէն իր վրին պարտքն էր, պատուաւոր պետութեան մը անտէր պարտքը:

Ինչո՞ւ խոստանալ, երբ պիտի չի գործադրէ:

Պաշտանեան տէրութիւնները հաւաքական զայրոյթով մը ուղեցին ստիպել Օսմանեան կառավարութիւնը, որ իր տան մէջ իր պարտքը կատարէ, հանգչի իրենց տառապանքները երբեք չեն կրնար համար զենքի դիմել, իրենց արդար իրաւունքին մէջն էին:

Օսմանեան Պետութիւնը միայն իր պատուի և փառքի չուզեց կերցնել հրաւիրական պահանջը, որ թեքեա իրմէն պոստի պետութիւններէ կուտար և սեպեց իրեն համար նուազագուէր պարագայ մը բարենորոգումներու և կրթական այս ձեռնարկներու անջարտանքութիւնը, որ այս անգամ սուրի և վառօղի հպումով պիտի գործէր իր կոնսոլը կեռացնել և զինքն ստիպել, որ այդ բարենորոգութիւնները ըլլան վերջնական և վերջնապէս:

Ասոր մէջ սակայն չկար նուազագուէր քան մը, որուն համար կրակ ու բոց կը տրած ամբողջ օսմանցիութիւնը ուղեց պատերազմաւոր ճիգերով իր ցաւունքները ժայթքել Պաշտաններու բռնկող բոցերը մարեցնելու աւելորդ յոխորտանքով մը, և որուն համար թուրքիոյ մայրաքաղաքէն սկսեալ մինչև յետին գաւառները բոհարաւ գայրոյթի ու ցաւանքի շունչ մը սաւառներէն ճանթարձակ մեր բանակուսներն ու հետեւորները Պոստի բռնկուած վրայէն իրենց զերաւանաւայել խօսքի ամբողջ վստմութիւններն ու հրապրները հազան և մեր փափկեց լրագրագետները իրենց թղթեղէն թնդանութիւնը սկսան տնկիլ ու որոտացնել Պաշտաններուն դէմ:

Աւ չեղաւ մէկը որ անվերապահօրէն ըսէր թէ Օսմանեան պետութեան պարտքն էր յարգել իր տան պատիւը և բարենորոգումներու համար իր տուած պատուոյ խօսքը:

Հարկ է ըսել թէ մեր մէջ ալ քննադատութիւնը զարձակեց իր իրաւունքներն ու վերապահութիւններն են մեր ամենէն նողկալի իշխամիւնը:

Բարենորոգումներն խոստացուած էին Ալպանոյ, Մակեդոնոյ, Մալիսիայի և չի գործադրուեցան ցարդ: Աւ հիմա կը հարկադրեն գործադրուել ստիպելու ծայրերով և թնդանութիւնը որոտումով: Ո՞վ է մեղաւոր:

Եւ բարենորոգումները միայն այդ նահանգներուն համար:

Բարենորոգումներն խոստացուած են Հայկական Նահանգներու ալ, ո՞վ կուտայ զայն մեղի սակայն, քանի որ այս երկրին մէջ ամեն բան ստիպելով է որ կ'առնուի, և մենք ենք միայն որ անտէր ու անտիրական կախուած մնացեք ենք լոկ կառավարութեան կոանիդ խղճէն, որ երբեք կարծես պիտի կակղի...:

## ՀԱՅԵՆԻՒՆ ՄԵՋ

Վանի մը տարի առաջ երբ որ երաժշտական խումբ մը կազմուեալ փափաք արտայայտուեցաւ, ամէն կողմէ մեծ խանդ ու եռանդ մը ցոյց տրուեցաւ:

Բանիւրուն վաճառական մարդիկ դրամագլուխ իսկ գտան, ոտին և անհրաժեշտ գործիքներ բերուեցան:

Լակերութիւնը կազմուեցաւ, կանոնագիրը շինուեցաւ, պատկանեալ իշխանութեան վաւերացուեցաւ կնիքն ալ ըլլալով կոչեցին զայն «Բնար» (Ոսմ. Հայ երաժշտութեան միութիւն):

Ատիկա, այս մեծ գործը ըմբռնելու, որեւէ ալ քուտակէն էր ալքս անով զբաղել, ըստ հայկական սովորութեան... չէ՞:

Ինչպէս որ ոչ եղաւ, տարի մը, տարի մը և հիմադիրներն սկսան հեռու փախիլ, եռանդը մարած էր, խանդը մեղմացած...:

Բայց կարգ մը երիտասարդներ որոնք վարչական գործն զեր մը ստանձնած էին չվաւերացան, չընկճեցան, նոր ոյժեր, նոր անգամներ աւելցուցին և շարունակեցին իրենց գեղարուեստական գործը:

Եւ իրաւաւ անկրօն տոկոսութեամբ մը շարունակեցին և ցարդ կ'շարունակեն զինադրելով ամէն տեսակ դժուարութիւններէ թէ քաղաքական և թէ ներքին:

Սակայն նոր դժուարութիւն մը կը պատկեր իրենց, որուն դէմ չկրցան թուած մը դնել, երաժշտական ճիւղին աշխատող պատանիներու անջարտանքութիւնը որ պարզապէս ջլատիլ բան մը ունի:

Հաղիւ կարելի կ'ըլլայ խումբ մը կազմով զանազան ճիւղերու յատկացուած, հազիւ դասաւանդութիւններն կ'սկսին, հազիւ 5-6 ամիս կանոնաւոր դաս կ'առնեն և ահա մէջմիջ կ'տեսնեն որ այդ պատանիներէն շատեր կ'ընկն զեր են, մեկներ և գործադիր մարմինը նորեր գտնելու հարկին առջև կ'գտնուին:

Այս անտանելի վիճակը չորս տարիէ ի վեր է որ տեղի կուենայ և այդ է պատճառն որ մինչև այսօր չենք կարող մարդուած, կարող երաժշտական խումբի մը շնորհաւոր նուագաւորութիւնը մտիկ ընել:

Այս մասին շատեր գանգատ կ'յայտեն, բայց խնդրին ներքին պարագաներն ահա պարզեցի վերև և իրաւունք չունին մեղադրանքի ու է բաժին մը բեռնել, ընկերութեան վրայ, որ ամէն տեսակ խառնութիւններ ի գործ կ'ընէ, խոստումներ կ'առնէ բերանացի և զրուար նոյնիսկ, կ'ընէ չենք սխալիք ծնողներ, բայց չ'աւելիք այս անպատեհութեան առաջին տունը:

Սակայն վերջերս նորակազմ վարչութիւնը, որքան որ կ'ստեղծականաւ հաստատ հիմքեր վրայ դրած է այս կարևոր հարցը և կրցած է քանի մը խումբեր կազմակերպել որոնք կ'մարդուին կոնսերտներ կերպով ամէն երեկոյ:

Նոր գործիքներ ևս պիտի յանձնարարուի կ'ընեն, աւաելի կատարելագործելու համար երաժշտականութեան զանազան հաստատներն, ախպէս որ եթէ իրենց խոստումներն զրոյցներ գտնուին իսկ, չպիտի մնաստի գործը:

Առաջարկ մը ընկերութեան գործադիր ժողովին:

Երաժշտութեան պահ մը որ նորոգ կազմակերպեալ երաժշտական խումբն ևս պարտագանց ու երգչախումբ գտնուի և ցրուի չարաչար գործածելով ընկերութեան վստահութիւնն ու ջանքերը, ինչ

պիտի ընէ գործադիր ժողովը, ահա փափուկ պարագան, բայց թող չվստի զարմանը գտած եմ, ակնից վերջ փոխանակ պատանիներ փնտռելու թող պատանիներ փնտռել և թող վստահ ըլլայ թէ անոնք շատ աւելի յարատեւող, շատ աւելի գեղարուեստաւոր են քան իրենց եղբայրները...:

Օրիորդներէ կազմուած երաժշտախումբ մը, երեկայեցեք անոր ընկիւք ազդեցութիւնը...:

Ներդաշնակութիւն և գեղեցկութիւն ի մի ձուլուած... հիանալի է պարզապէս:

ԵՍ

## Արտաքին և Ներքին Լուրեր

ԹՈՒՐԻՔԻԱ ԵՒ ՊԱՆՔԱՆԵՐԸ

Թուրքիոյ հանդէպ Պաշտանեան փոքր տէրութեանց վերջին օրերս ունեցած ընթացքի մասին մայրաքաղաքէ հասած հեռագիրները շատ տագնապալից ցոյց կուտային իրաց վիճակը, սակայն երկու օրէ ի վեր աւելի պարզուել սկսաւ կացութիւնը և անմիջական պատերազմի մը երկիւղը հետզհետէ կ'սկսի ցրուիլ:

Առաջին վայրկեանէն թուրքիոյ պաշտպանութիւնը վտանգին առջև նշանակելի դեր մը ունեցաւ ու եւրոպական մեծ տէրութիւնք իրենց ազդեցութիւնն զգալի լինել կրցան Պաշտանի, Սերպիոյ ինչպէս աւա. Յունաստանի մէջ:

Առաջին կացութիւնը իր սուր հանգամանքը կորսնցուցած կ'երևի, փոքր տէրութեանց զօրահանութեան պաշտանական յայտարարութիւնն ու զէպի սահմանագրութիւններն համախառնութեան սկսելէ ետք, յիշուած վերջնագիրներն չեն տրուած ցայսօր և յայտ կայ որ բնաւ չպիտի տրուին:

Թուրքիոյ առջին վայրկեանէն իսկ լրջութեամբ գործեց, իր պատկանելի ոյժին վրայ վստահ անշուք գործի սկսաւ, իր բոլորները ներկայից մեծ տէրութեանց ու սպասեց արդիւնքին, այդ չուշագուս գաւաւ, որովհետեւ եւրոպական համերաշխութիւնն այսօր իրողութիւն մըն է, ոչ մէկ մեծ տէրութիւն կը փափաքէ որ թուրքիա պատերազմի բռնուի իր գրաւի Պաշտանեան տէրութեանց հետ, որոնք որքան ալ արհամարելի չլլան զօրահանութեան տեսակէտով, չեն կրնար հրեք վրստանութիւնն ունենալ պատերազմի ելքին վրայ:

Պաշտպանութիւնը որ ատենէ զօրաւորն է այսօր, իրեն զօրավիշ ունենալէ հանդիմա՝ իր փոքր տէրութիւններն, չկրնար չսխալիլ թուրքիոյ հետ, եթէ արտաքին օգնութիւն մը չ'առնի իրեն, բայց այդ օգնութիւնն որ Ռուսաստանէն կ'ապաւ պիտի գլուցուի իրեն, այս շատ քաջաբայտ է, որովհետեւ պարագաներն տարբեր են ու Ռուսիա չ'ընար իր միջամտութեամբ եւրոպական ընդհանուր պատերազմի մը անաղ սնգը հ չեցնել:

Կացութիւնը փոխուած է հիմա, Ռուս մանրա եթէ թուրքիոյ դաշնակից մը չէ, գոնէ համակից մըն է ու իր չէզքաղութեան կրնայ պահել որքան փափաքէ որ Ռուսիա չ'միջամտեր, բայց հակառակապարագային կարելի չէ այժմէն ըսել թէ ինչ պիտի կրնայ բռնել, և Ռուսիա ու Գերմանիա ինչ խորհուրդ կրնան տալ Ռուս մանրիոյ:

Աւելի մը Պաշտպանութիւն յայտնեց զենք Ռուսաստանի վրայ, նախ ու Ռուսաստան

փափաքող չէ պատերազմի մը, որ կրնայ շատ հեռուներ տանիլ իրաց վիճակը, և Աւստրիոյ հետ համակարծիք է ամէն կերպով պահելու իր չէղջութիւնը, որ հիմնուած է Թուրքիոյ հողային ամբողջութեան և Արեւելքի մէջ իրաց ներկայ վիճակին պահպանման սկզբունքին վրայ:

Ահա այս նկատումներով զարմանալի կ'երևի Պուլկարիոյ յանկարծական պոռկոթները: Պուլկարիա կրնար այն ժամանակ միայն օգտուիլ երբ վստահ ըլլայ Եւրոպական պետութեանց անհամբաւխութենէն, որքան ժամանակ որ երբեմն գիտակցութիւնը և երբեմն համաձայնութիւնը համարալիցած են պաշտաններու մէջ, իրենց կամքին հակառակ ծագած պատերազմի մը մէջ բոլորովին չէզոք մնալու և ինչ սահմանափակելու պայքարը, Պալկարիան իրար տէրութիւնները չեն կրնար իրենց ստիական ոյժերուն վերայ միայն վստահելով պարզապէս արկածախնդիր պատերազմի մը մէջ նետուիլ:

Եւ եւրոպայի չափը կ'պահանջէ ամէն միջոց գործածել, այդ պատերազմին արգելելու համար սա պարզ նկատումով որ պատերազմի ելնէ ինչ որ ալ ըլլայ կրնայ աղետաբեր հետեւեալքներ բերել իր հետ, որովհետեւ շատ զինքին կրնայ ըլլալ պատերազմի մը սկզբնաւորութիւնը պաշտաններու մէջ, քայքայ վերջն է որ կ'սկսի բուն վտանգն եւրոպական պետութեանց միջև, երբ սեղանի մը շուրջ հաւաքուին կաշուութիւնը ճշդելու համար, և այդ ճշդումի պահէն է ամենէն երկուդակի վայրկեան և եւրոպական ընդհ. պատերազմի մը խրոտուիլակն է որ կրնայ յանկարծ ցոլել ամենու առջև:

Հետեւաբար եւրոպա ամէն ճիգ պիտի թափէ կասեցնելու համար Պալկարիան փոքր տէրութեանց պատերազմաշունչ խանդն, և եթէ Մակեդոնիոյ մէջ բարենորոգումներ ներմուծելու միակ նպատակով յառաջ կ'երթան անոնք, անոնց ամէն կերպ երաշխիք պիտի տայ, ինչպէս կ'աւելան ինքնին հետագիւրծիւն և ինք ուղղակի պատասխանատուութիւն պիտի ստանան բարեկարգութիւնն ու բարենորոգումներն հետզհետէ և արագօրէն կիրարկելու և այս կերպով առջև առնելու հրդեհի մը որ կրնայ ահագին հասնատուութիւններ առնել անորոգութեան մատնելով եւրոպական հաւասարակշռութիւնը:

Ուրեմն լաւատես ըլլալու ենք և երբէք հաւատք պէտք չէ ընծայելու պատերազմի յայտարարութեան նման տագնապալի լուրերու որոնք աւելի սակարաններու մէջ կ'յայտարարուին:

Եւ միակ օգուտն որ պիտի քաղենք այս ճգնաժամային օրերուն, Ուլիի մէջ յառաջ տարուած հաշտութեան բանակցութիւններու մղումը մը տրուելին պիտի ըլլայ, ինչպէս կ'աւելան ինքնին եւրոպական թերթերն, ամէն կողմէ մեծ յոյսեր կան որ հաշտութեան բանակցութիւններն:

յաջողութեամբ յառաջ կ'առաջնին և թէ մտաւորաւ է պայմանագրութեան ստորագրուիլը երկու տեւաւորանց պատերազմներուն կողմէ:

## Ազգային Անտառաւոր

Խմբագրի մը ամենամեծ հաճոյքն ու գոհունակութիւնն է լաւ գործի մը համար հրապարակու թարգման հանգիստնալ ու բարեբարեկարգութեան զգացման արտայայտիչ ըլլալ, քանզի անկողնի գեղեցիկ թարգմանութեան անսղակակ կ'են: Տիկին Երանուհի ձգնաւորիան՝ երբ տարիներէ ի վեր աչքերու տեսողութիւնն կորսնցուցած յանկարծ մեր համակրելի բարեկամ Տօք. Տի. զբան էնֆիլէճեանի՝ ծանօթ ակնբայովին, անձուէր խնամոց ու գործողութեանց շնորհիւ կ'վերստանայ իր աչքերու լոյսն և իր անհուն երախտագիտութիւնն արտայայտելու համար չուի իւրիչ միջոց եթէ ոչ բարոյական երախտիք մը, չենք կրնար բնական է, անտարբեր մնալ ու այս առթիւ մեր կողմէ ևս չնորհաւորել մեծապարզ ակնարկութիւն, որ զօրազգութեան առջև ի սպաս կ'դնէ իր գիտութիւնն առանց ամենազուրկ անկալութեան և իր մարդասիրութիւնն արեւեստի սիրոյն հետ լծողուած իսլամական ի լոյս կ'առաջնորդէ զօրազգ Էակ մը:

— Ազգ. վարժարանաց Տիկնանց իմա մակալութիւնը երկուքովի որ նիստ գումարեց Մետրոպոլիտ վարժարանին մէջ նախագահութեամբ Առաջնորդ Մ. Զօր. Ներկայ էին Ազն. Տիկնայք Ս. Թ. Ապարթալը Ա. Կ. Արապեան, Ս. Մարկոսեան, Հ. Գ. Փափազեան, Մ. Մատանեան, Տէօքէն Բարունակեան էջ. Վրժի. Կրթն. և բարոյական վիճակի մասին տեղեկութիւններ տալէ վերջ պէտքը չնշտեց նաև գլխաւորաբար տեսչարանի կահաւորման և քիչ շատ ներկայանալի վիճակի մէջ տրուելուն: Ազն. Տիկին Առնապետեան խոստացաւ հարկ եղածը ընել տեսչարանի կահաւորման համար: Մետրոպոլիտ և Հոլիփոմեանց աչակերտներու համագործակցութեան զգացման շնորհիւ արդուած ըլլալով կերպարները գնելու հազար ստանձնեցին Ազն. Տիկնայք Ս. Մարկոսեան և Գ. Փափազեան: Խնամակալութեան յաջորդ նիստը պիտի գումարուի յառաջիկայ երկուշաբթի օր Պաքըճեան Մանկապարտէզին մէջ:

— Ն. Պաքըճեան կտակաւ Եւրոպա գրկուելիք աչակերտութիւններու մրցման քննութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր ժամը 4ին Առաջնորդարանի մէջ: Քննութիւնը պիտի կատարուի Ուսումն. Խորհրդի և Տիկնանց ինստիտուտութեան կողմէ, որու ի դիմաց ներկայ պիտի գտնուին Ազն. Տիկնայք Ս. Ապարթալը, Ս. Մարկոսեան և Հ. Մատանեան: Քննութիւնները տեղի պիտի ունենան մասամբ գրաւոր և մասամբ բերանաջոյն: Ի դիմաց Պաքըճեան տնօրէն յատկապէս հրաւիրուած

է նաև Ազն. Յակոբ էջ. Պաքըճեան, — Ուսումն. Խորհուրդը չնորոգութեան ինստիտուտին կողմէ որ Ազգ. Հիւանդանոցի Տօք. Տօք. Փիլիպոսեան էջ. անձնակազմը յանձն առած է Ազգ. վարժարաններու տղայացի թշկալանքը նախաձեռնելու կ'առաւել:

Տօք. Փիլիպոսեան էջ. չառաքել անգամ մը կ'անտառաւորապէս պիտի այցեն ի երեք վարժարաններն ալ և իւրաքանչիւր տղու հոգեկան վիճակը քննելով հարկ եղած դեղերը և պատուէրները պիտի տայ: Այս կերպով Ազգ. վարժարանները պիտի ունենան իրենց կահաւորութեան բոլորը, որով ամենակարեւոր պէտքի մէջ ալ գոհացում տրուած կը լինի:

Առաջնորդ Ս. Զայրը երէկ այցելեց Հոլիփոմեանց վարժարանը և բոլոր դասարանները պտտելով ու դասախօսութեանց ունիւղրելով, տիրող կանոնաւորութեան համար իր գոհունակութիւնը յայտնեց Տիկին Տեպուհիին:

— Ազգ. Հիւանդանոցի նուիրած են իրենց եղբոր Կարապետ էջ. Կիւլպէնկեանի մահուան առթիւ Տեպուք Բարուկ և Քե. րովքէ Կիւլպէնկեան 2 օսմ. ոսկի, իսկ Նազարէթ էջ. Ներսէսեան երկուստ վարժարանաց 1 օսմ. ոսկի: Ազգ. Հիւանդանոցի Տէր և Տիկին Յ. Տէրվիշեան Գարեգին Դաւիթեանի մահուան առթիւ 1 օսմ. ոսկի:

— Բարսեղ և Քերովքէ Կիւլպէնկեան էջ. ներսէսեան եղբոր Լուսինաբնակ Կարապետ էջ. Կիւլպէնկեանի մահուան առթիւ Ազգատախտակ Բնակարանի նուիրած են 2 օսմ. ոսկի:

— Գերեզմանատան Բարեգարդի Յանձնաժողովը իր չնորոգութիւնները կը յայտնէ Տիւր Խոտար Թ. Ապարթալի որ հաճ. է էջ. Քիլիշեանի Մանկապարտէզին երեք օսմ. ոսկի նուիրել:

## ԱԶԳ

«ԲՆԱՌ» Հ. Ե. ՄԵՌԻԹԵԱՆ

«Բնար» Հ. Ե. Միւթիւնս պատիւներ յայտարարել Արգոյ հասարակութեան թէ՛ ճոխ յայտագրով Միւթեմայի չըքնող ներկայացում մը սարքած է որ պիտի տեղի ունենայ ամսոյս 27ին, հինգշաբթի ժամը 5½—8½:

Ի նկատի առնելով վերջերս քարինէթներու և Ֆիլիթիւն նորապարծ աչակերտներու համար թափուած ջանքերը և այսու յառաջ եկած քաջատիկ ծախքերը, կը սիրենք յուսալ թէ ինչպէս շատ առիթներով քաջալարուած ենք մերազնիքից վեհանախնդներէն՝ այս անգամ տեղի ևս պիտի քաջալարուինք և պիտի կարենանք հայ ազգին մէջ գեղարուեստական ճաշակի վսեմ գործը անվստահութեան ևս ունենցողներէն զերծ պահելու: Հաճին ներողամտ ըլլալով մեզ զինք Միւթեթեանս Ակումբը կամ Տիւր Ս. Խաչիսաղեան և Որդիի վաճառատները:

ԳՐԻՄԱՆԻՐ ԺՈՂՈՎ

Այս դուռը բացուեցաւ, ժամն որ պիտի սլանար, քարացած մնաց, և ցուրտ սարսուռ մը գինք պաշարեց, Թրանսուսի եղբայրը երեցաւ:

Հանրի տը Մոնթօրանի երեք քայլ առաւ, կանգ տուաւ անոր առջև, գլուխը գոց, խոնարհեցաւ:

— Տիկին, լուսաւ տն, լուր մը կ'երեւմ ձեզի որ երգում ըրի ձեզի հազարդիկ նոյն իսկ այս առաւօտ, առանց որու զիս չպիտի տեսնէիք, այս ժամուս, անոր տեղ զոր կ'ապաստէք...

Ժամն զոգողուն կ'մնար, զօրազգութեան մը նախազգացումով:

— Միւթեթեան այս գիւրդի մեկնեցաւ...

— Ժամն թեթեւ հեծեմանք մը արձակեց:

— Միւթեթեան, լուսաւ տն երկնոտութեամբ, Մեկնած... քայքայ շուտով դառնալու համար, անշուշտ... ա՛յսօր նոյն իսկ, թերեւս:

— Միւթեթեան չպիտի վերադառնայ, Ասիկա ըստեցաւ մահուան վճիռ մը արձակելու չափ անգութ յատկութեամբ:

Ժամն երեքաց և իր երկու ձեռքերը տարաւ իր բարախող սրտին: Այն մահացու մտածումը թէ Միւթեթեան գինք կը

## ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՍԻՍԱՌԻ տեղեկութիւններու համաձայն, որոշուած է սուսական նաւ ալ զրկել զէպի Սամոս, Երեք Պաշտպան Տէրութիւնները կրտսի թէ որոշած են կողմնակից և կողմնակից անորոգութիւնը քաղաքապահական կազմակերպութեամբ տպահովելու առաջ տեղի չտալ: Ու կրնայ արդեօք վստահեցնել, թէ պաշտպանները չեն ուզեր կողմնակից գրաւել ի հիմուկ Ռաւիոյ Հրոգող գրաւելուն:

Երէկ Սիւնի, այն հեռագրաւորները, որու համաձայն Օսմ. կառավարութիւնը որոշել է ամբողջ Եւրոպական Թուրքիոյ նահանգներուն մէջ ի գործ դնել Արեւելեան Ռումէի 1880ին չնորոգ բարենորոգումները, մեծ միտքարութիւն յառաջ բերաւ քաղաքին տագնապի մատնուած ժողովուրդին մէջ: Այս որոշումով կը կարծուի թէ մեր կառավարութեան ու Պաշտպան Տէրութեանց միջև համաձայնութիւն պիտի գոյանայ:

ՆԱԽԼՆԱԾ Օր լուսնաց Մետրապոլիտ Տ. Խրիստոփոս Տրախոյ հպակուպոսին ընկերակցութեամբ «ԲՆԱՌ» Բալասի մէջ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ մեծանուն փիլիսոփայ Տր. Րիզա Թէֆիքի և կէս ժամէն աւելի տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ:

ՈՒՐԼԱՅԻՆ կը գրեն «Երեւոյն»-ի — Նախընթաց գիւրդի իր ապիկարութեամբ ծանօթ քաղաքապահ Չէլիքի էջ. ծովագիւրդն անցած ատեն տեսաւ յոյն մը որ սոխով լցուն նաւակի մը պահպանութիւնը կ'ընէր, առանց պատճառի սկսաւ գանի նախատել, անոր հրապարակութեան մը լսած ըլլալով պատրուակ ընենելով ինքն պահպանող բարեկարգութեան պաշտօնեան ապահովուեց ըսելով որ ոչ հրացան պարպած և ոչ ալ հրացանաձգութիւն լսած է:

Բայց Շէֆքին չարունակեց նախատել և միւսին տեսն սկսաւ անմեղ քաղաքացին ծծել ու հրաւիրել իր երկու հեռուորդ քաղաքապահները որ իր օրինակին հետեւին: Բայեղադարար երկու քաղաքապահները խղճամտ ու պատուաւոր մարդիկ, ոչ միայն մերմեդին այս հրամանը կ'առարկէ այլ յայտարարեցին քաջ Շէֆքին որ իրաւունք չունի չար գործ մը չկատարող քաղաքացիներուն հետ ասանկ տարողութեամբ վարուիլ: Այսպէս պահպանող ուրիշ խոչանակումներէ ազաւտեցաւ Ուրլայի քաղաքապահներու պետ Շէլի պէյն որ փութալ հարցաքննութեան ձեռնարկել իր մօտ կանչելով երկու քաղաքապահները՝ որոնք ճշմարտութիւնը խոստովանեցան: Ուրլայի բնակիչները որոնք շատ անգամ գնահատած են Շէլի պէյնի տաքսիներութիւնները, ապահով են որ օրինակելի կերպով պիտի պատժէ քաջ Շէլիքին:

Իրեն ներկայացաւ իր այլալաւ աւանդը Հանրի վրայ դրոշմուեցան, որ կ'արունակէր արագօրէն:

— Պատերազմը կ'ընթացէր Թրանսուս խորքից և ընդունեցաւ պատիւը զէպի Միւթեթեան երթալու արգելելու համար Շար Քիլիշի բանակը... Կայքը արգիւղ յառաջանալու ափ մը ձիւարեմութեամբ, պարզապէս մեծնելու փափաքել կը շչանակէ... Իմ ամբողջ մտածումս պէտք է որ ըսեմ. տիկին... երբորս մտածումը, որ հակառակ իր կամքին ընդգրկել տարկուեցաւ, գտնուելով ամուսնութիւն մը չնանչնալու կամ սպարապետին չնորհարկութեան արժանանալու կաշտութեան մէջ, Թրանսուս ընտրեց ինքնապաշտութիւններու ամենէն պանծալին, քայքայ ամենէն ապահովը:

Ժամն իր հար գիւղին նման տեղուեցաւ:

Սուկալի տղաղակ մը բարձրացաւ իր կոկորդէն, իր ձկնկերուն վրայ ընկաւ: Եւ այն անանդութիւնը ցաւին տակ որ իր սիրտը կ'ապրեցնէր այն շանթաւորի աւաղետին մէջ որ գինք զգեստէր, բառ մը, միակ ամփոփեց, իր բոլոր յուսահատութիւնը:

— Զաւակս... իմ խեղճ զաւակս...

“ԳԱՏԻԼԵ”Ի ԹԵՐԹՈՅԸ

[6]

ՄԻՇԷԼ ԶԷԿԱՔՕ

## ԲԱՐՏԱՆԵԱՆՆԵՐԸ

Փ.

ԵՂԱՅՐԱԿԱՆ ԵՐԳՈՒՄ

Դիակին մօտեցաւ, անոր վրայ ծոկեցաւ և անմեղ, ինքնավստահ անոր խօսեցաւ:

— Լաւ ուրեմն, հայր, պէտք է որ քեզի բացատրեմ, Մի կարծեր թէ այլասերած աղջիկն եմ որ չտառապիր երբ իր հայրը ընդմիջաւ կ'առժուէր իրմէ... Մտիկ ըրէ... Այս գաղտնիքը այնքան թանկագին, որ կ'ախտալի իմ տիրոջ հաղորդել, այս գաղտնիքը որ չուտով իրեն պիտի ըսեմ, այնքան հպարտութեամբ, որովհետեւ իմ ամուսինն է... այս գաղտնիքը, հայր իմ, առաջին պիտի ըլլաս իմ ժամը... մտիկ ըրէ... մայր պիտի ըլլամ... Մայր, կ'առաջնան հիմակ որ կրնամ լալ անոր վրայ որ կ'սկսի և ժըպտիլ անոր համար որ պիտի գայ:

Վարդապետն զայն մը շատ աւելի

ԱՆՏԵՆԱԼ Ուրբաթ չամիչի վաճառական  
Բ. Ղաթմանյանը ուրիշ երեք ճամբորդ  
ներու ընկերակցութեամբ կառք հեծած  
Նիժնի կ'երթար: Ծաղրան Սալա-Չայ կոչ-  
ուած տեղը, մէկէն ի մէկ երեքան մա-  
զերներով գինեալ վեց անձանքներ ու-  
րոնք առնալու տի հագուստ կը կրէին:  
Անոնք զէնքերով Նչան ըրին կառա-  
պանին որ կենայ: Կառապանը սակայն ու-  
սանց կառուորութիւն տալու անոնց լա-  
պտնալիքին, ձիերը խառազանայ ու  
ճամբան շարունակեց: Այս ընթացքը ան  
ճանթներուն բարկութիւնը գրգռեց, ու-  
րոնք սկսան կառքին ետեւէն հրացան  
պարպել: Կառապանը կառքը ստիպուե-  
ցաւ կեցնել: Անձանքները ասոր վրայ  
փութացին անոր մօտ, ճամբորդները խու-  
զարկեցին ու Ղաթմանյանը վարդնելէ  
վերջ կառապանին լսին որ կրնայ ճամ-  
բան շարունակել: Մինչև ելլէ չէ զիտ-  
ցուած թէ աւազակները ուր տարած են  
առնակեցալը, անոր ընտանիքը որ և է  
տեղեկութիւն ստացած չէ ու մեծ մտա-  
հոգութեան մէջ կը գտնուի:

ԱՅ ՆԻՔՈԼԱՅԻ փողոցներէն մէկուն  
մէջ մեռած գտնուեցաւ 30 ամեայ Նիքոլայ  
անուն յոյն: Բաղադրապետական բժիշկին  
կատարած քննութիւններէն դուրս եկաւ  
որ զԺաղը երիտասարդը սրտի կաթուած  
ունեցած է:

ՈՒԹԸ՛՛՛ օրէ ի վեր անյայտացած է 14  
ամեայ Եօրեիոս Վասիլիւ: Բարիլուս ա  
նուն պատանին: Անոր մասին տեղեկու-  
թիւն ունեցողներէն կը խնդրուի Յունաց  
առաջնորդարանը դիմել:

ԻՐ մեռած տանին սուրբ և արդար հայ-  
րերուն օրհնութիւններն ու մաղթանքնե-  
րը առած՝ երեսը խաչ հանելով՝ ճգնաւոր  
Հայր Ագաթանգեղոս Այսորդէն նաւ նըս-  
տաւ: Արդ նախընթաց օր, իր նաւը մեր  
նաւահանգիստը խառնաճ ըլլալով՝ Հայր  
Ագաթանգեղոսին սիրտը փաթաք մը ե-  
կաւ ցամաք ելլել և Իզմիրին ալ իր օրհ-  
նութիւններէն բաժին հանել: Ուստի նա-  
ւակ մը վարձելով քարափ ելաւ և սկսաւ  
հողէն խորհրդածութիւններով ման գալ:  
Բայց ո՞հ զԺաղըութիւն, մենակեացը յան-  
կարձակիլ եկաւ հրը նկատեց որ 10 ուկի  
4 մէկն ու քանի մը ութնոց պարունա  
կող քաակն ու վիզէն կախած 18 ոսկինոց  
խաչը յարութիւն առեր են: Ասոր վրայ  
խեղճ մարդը լալով ոստիկանութեան գի-  
մեց, բայց ինչ օգուտ, գողը չգտնուեցաւ:  
Եւ Հ. Ագաթանգեղոս լալով այսպէս հրժ-  
մեց. «Ոչ մէկ բան հոգս չէ, բացի խաչէս  
որ երեք պատարագ տեսած է. ով որ  
գողցաւ անպատճառ անոր ձեռքը պիտի  
այրի»:

ԱՒՋԻ՛՛ օր լոյս զէմին. գիշերային ան-  
ձանք գողեր, Ուզուն փողոցը գտնուած  
տունէ մը ներս մտնելու փորձեր կընէին,  
երբ քանի մը անցորդներէ նշմարուեցան  
ու կծկը գրին:

ՊՈԼԻՒՈՎԱՅԻ քիչ հեռու եղող Ես-  
թաքոյ կոչուած գիւղին մէջ Արիստիտիս  
Սոմիս կոչուած երիտասարդ յոյն մը  
սրճարան մը և սափրիչի խանութ մը ու-

նէր զոր քանի մը օր առաջ ծախած էր  
Պաշտօնագիր Որիստիտի Մեղրանուքիս և  
Նիքոլայոս Բարդիբիս անուն երիտասարդ  
ներուն: Վասն զի ասոնք աւելի նպաս-  
տուոր գին վճարած էին քան նոյն տեղ-  
ւոյն երկուսը զիւրեքները: Նախընթաց  
գիշեր ժ. մ. 11ին այս վերջիններէն երեք  
հոգի, զէնքերով աննկարելի, յիշեալ սր-  
ճարանին առջև կենտրոն սկսան սրճա-  
րանէն ներս կրակ լնել, որուն հետեան-  
քով Որիստիտի ու Նիքոլայոս զարնուեցան:  
Հրացանածգութիւնները լսելով զանա-  
զան քաղաքացիներ մարդասպաններ հե-  
տապնդեցին անոնց ետեւէն զէնք պարպե-  
լով. արձակուած գնդակներէն զիւրեքնե-  
րէն երկուքը սպաննուեցան, և երրոր-  
դը որ կաղ էր ձեռքաւարուեցաւ ու ոստի-  
կանատուն առաջնորդուեցաւ: Ուր կարճ  
հարցաքննութիւն մը եղաւ իրեն: Զոհե-  
րուն մարմինները Վուրմուս փոխադրուե-  
ցան, ուր մեծ բազմութեան մը ներկայու-  
թեան կատարուեցաւ անոնց յուղարկա-  
ւորութիւնը:

ՎԵՐՋԻ՛՛ երկու օրուան ընթացքին մէջ  
2500 պարկ եէրի սուլթանին չամիչ ծախ-  
ուած է 2 1/2-6 1/2 զրչ. գինեով: 30.000  
պարկ կայ տրամադրելի: Հրապարակը  
անկանոն է և կենդանութիւն չկայ:

ԱՒՋԻ՛՛ գիշեր կառավարական չէնքին  
մօտ հրէա քաակահատ մը թուգի վաճա-  
ռականի մը պարարտ քաակին եօխամա  
մը տալ փորձած է, անուշտ վստահ ըլ-  
լալով թէ թուգի չընտն ըլլով պէտք է որ  
բոլոր թուգի վաճառականներուն քաակը  
այսօրիս պարարտ եկած ըլլայ: Թշուա-  
ռական քաակահատը յաջողած է վաճա-  
ռականին քաակը աչուրմիշ ընել և վախիլ:  
Բարեբաղդաբար անոր արտաքը նկա-  
տողներէն ոմանք յաջողած են զայն հե-  
տապնդել և անոր սրունքներուն առջև  
աթոռ մը նետելով վար ձգել: Բռնել և  
կառավարութեան յանձնել: Բաւականա-  
հիմա բանտին մէջ անուշտ նոր ծրագրե-  
րէն սկսած է պատրաստել թէ բանտէն  
ելլելէ վերջ երբ ուրիշ անգամներ ալ փոր-  
ձել ուզէ իր ճարտարարութեանութիւնը չի  
բռնուելու համար ինչ կերպով կրնայ ա-  
նեղնել ըլլալ:

## ՓԱՏԱՐԱՆԱՎԱՆ ԳՐԱՍԵՆԱԿ

Տասր տարիներ չտրուանակաբար իրա-  
ւագիտութեան ճիւղին և արուեստին հե-  
տեւելով գործնական և տեսական կատար-  
եալ ու ճշգրիտ փորձառութիւն ստացած  
եմ. Հետաքրքիր Օսմանեան դատարաննե-  
րու և վարչական ժողովներու առջև տես-  
նութիւնք ամեն տեսակ դատեր կ'ստանձ-  
նեմ: Նիւթականապէս անկարողներու  
դատերուն փոխարինողութեան վարձքը  
գործին յմնալէն վերջը կընդունիմ: Ուղ-  
ղատութիւն և անխնայ աշխատութիւն  
մեր երախիքն են:

Իզմիր, Փարմաք քափա Բարա-  
Օսման օրու Ուսն թիւ 44.  
ՆԻԿՈԼԱՅ ԲԻԽԶԻՒԿԵԱՆ  
15-8 Փաստաբան

զեցիկ իր վշտին մէջ:  
Եւ մէկէն ի մէկ, իր կիրքը զինք պա-  
շարեց, խնդեցուց, պայթեցաւ:  
Առաւ դեռաւոր կիրք իր թեւերուն մէջ,  
ոնգմեց և հրաբուրդ ձայնով մը.  
— Ժանն, Ժանն, Մեկնեցաւ: Զիզի ե-  
րեսի վրայ թողուց: Շատ վատ իր սէրը  
յայտարարելու համար, ուրեմն չսիրեր  
ձեզի: Բայց ես, ես Ժանն, կպաշտեմ ձե-  
զի խելքս կորսնցնելու և երկինք և գոյնք  
զիմադրուելու աստիճան, հայրս դաշու-  
նահար ընելու, եթէ հայրս զիմադրէր իմ  
սիրոյս Ժանն, ո՞հ, Ժանն: Թող ձերան-  
սուա՛ մտնի ուրեմն տկարներու յատուկ  
մահուամբ, քանի որ չկրցաւ ձեզի պահել:  
Ես, ձեզի կըզմամ, ես զձեզ պիտի ընդու-  
նիմ մարտը տիեզերքին առջև: Օ՛ Ժանն,  
յոյսի բոս մը, կամ լաւ ես, ո՞չ, բան մը  
մի ըսէք... ձեր ակնարկներէն մին, տ-  
ոանց զայրոյթի պիտի ըսէ թէ կրնամ յու-  
սայ... և եթէ այսպէս ըլլալ, արքայու-  
թիւնը հոգեւոր մէջ, պիտի հեռանամ,  
մինչև որ ինձի նշան մը ընես գալու...  
Իւ այն ատեն, պիտի գամ աւելի չու-  
քան չուես մը որ կողոպտի, աւելի ու ժող-  
քան առեմ մը որ իր էջը կպահէ...  
Կիսուկ, կտուկ բառերով, ոգեոր-  
եալ, զգլխած, հետզհետէ պաշարուելով իր

## ՄԵՐ ԿԱՃԱՌԱՌԱՏՈՒՆ ՄԻՐԻՆԵՆ ԿԱԶԵՌՈՐՄԵՆ ՏԵՍԿԵՐՈՒ ՄԻՐՏԻՉ ԵՒ ՔԻՐՈՔ Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Շիշիկը բառած ՆԱԶԵՐԻԹ ՊԱՐԱՆԵԱՆ

Կը գտնուին Սթոնիաներու և Վէլլէթներու ճոխ մթերք մը փուռնիլնեթներու և  
վարագոյրներու համար:

Պատրաստ վարագոյրներու, Վիթաժներու, Պոկպիզներու, Սթոններու, Ճիպին-  
տիլիկներու, Երիտերու ամեն տեսակը:

Սեղանի ծածկոյններու, Պանքէթներու պատի հմր. Պանտաներու ամեն տեսակները  
Մուշանպաներու և Լինթօններ, լակի համար Փսիաթներ, Գորպեր և Զուլեր,  
ոտք սրբելու Բոլեստոններ, Ֆրանցաներ և Ամպրաններ, Բոսիլներ, Բոտարներ  
նաև հաշար ու մէկ առարներ:

Մահճակներու և օրորոցներ ճոխ մթերք մը:

Ապրանքներու տոկոսութիւնը երաշխաւորուած է, անմրցելի գինէր: Բաւ է մի  
անգամ մեր վաճառատունը այցելել:

80-8

## ՅԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 25 Սեպտեմբեր. — «Իգ-  
տաժ» լրագիրը Դաշիճին բարենորոգում-  
ներու մասին տուած որոշումին վրայ խօ-  
սելով՝ անկարելի կը գտնէ անոնց գոր-  
ծադրութիւնը:

ՆՈՅՆ. — Անոնց գործադրութեան իրի  
անյաղթելի արգելք կը նկատէ Տէրու-  
թեանց անհամաձայնութիւնը և ասոնց  
Թուրքիոյ տուած բազմատեսակ խորհուրդ-  
ները:

ՆՈՅՆ. — Բեղերսպուրկէն հասած հե-  
ռագիրներուն համեմատ, Սազոնօֆ յայ  
տարեր է որ վերջնապէս կը ճանչնայ և  
կ'ընդունի Պաշտանեան Տէրութեանց հա-  
մաձայնութիւնը:

ՆՈՅՆ. — Նոյնպէս Սազոնօֆ իր զըժ  
գոհութիւնը յայտնեց Պաշտանեան Տէրու-  
թեանց ղեմ, Անգլիոյցի և Ֆրանսացի գին  
ուսարականներ իրենց ծառայութեանց մէջ  
առնելուն համար:

ՆՈՅՆ. — Պապանդատէն այսօրուան  
«Թանին»-ին սէջ բուռն կերպով կատալի-  
րութեան վրայ կը յարձակի, անոր բա-  
րենորոգումները գործադրելու մասին  
տուած որոշումին համար:

ՆՈՅՆ. — Առեւտրական նախարար  
Ռէշիտ փաշա որ իբրեւ հաշտութեան  
պատուիրակ Զուլեքիա զրկուած էր  
վերադարձաւ երկէ:

ՆՈՅՆ. — Հորիզոնը դարձեալ աղօտա-  
ցաւ, քանի որ Պանրանեան տէրութիւն-  
ները միայն բարենորոգումներով չեն գո-  
հանար: Պատերազմի վախերը վերսկսան  
դարձեալ շատ մը զիւանգէտներ յոռետես  
են կացութեան վրայ:

ՆՈՅՆ. — Ստուգ տեղեկութիւններ կը  
հաւաստեն որ Բ. Դուռը բարենորոգում-  
ներ ընելէ զատ ուրիշ որ և է զնչու մի  
կրնար ընել:

ՆՈՅՆ. — Ազրիանապոլսէն կը հեռագ-  
րեն որ հոն ձեռքաւարուներ են երեք  
Պաշկար լրտեսներ, որոնց զինուորական  
ըլլալը հաստատուած է:

ՆՈՅՆ. — Պաշտանեան բանակին ընդ  
հանուր հրամանատար կարգուած է զին-  
դապետ Սալվոֆի:

կրքին ուժգնութեան:  
Ժանն հազիւ կ'էջը դայն: Բոլոր իր  
կամքը, բոլոր իր ոյժը, ի գործ կ'ընէր կա-  
տաղի գրկախառնումէն ազատելու հա-  
մար: Թանկարձ կրցաւ ազատուիլ այդ  
մարդուն թեւերէն ու կանգ առաւ հեռա-  
պառ:  
Այն ատեն Ժանն, կանգնած, երկա-  
րած, մեծցած, այսպէս լսելու համար,  
իր էութեան ձգտումով, երկար ակնարկ  
մը նետեց Հանրիի վրայ, սոսկալի ակնար  
մը որ անոր ոտքերէն բարձրացաւ մինչև  
գլուխը: Բայց մը առաւ, իր թեւերը եր-  
կարեցաւ իր մատը Հանրիի ճակտին տը-  
պաւ և Ժանն ըսաւ.  
— Դիմարկդ վար, պարոն, եթէ ոչ  
կ'ընջ առջև, զէթ մահուան առջև:  
Հանրի ստորագոյ, իր այլալաւ ակ  
նարկը վայրկեան մը դարձաւ գիտելի  
վրայ, որ կտրճես առաջին անգամ կտես  
նէր, ծանր չարժուում մը իր ձեռքը ճակ  
տին դրաւ, որպէս յայթահարուած, որ  
պէս թէ գլխարկը հաննելու համար: Բայց  
այս շարժումը, չորացուց, իր թեւերը վար  
կրկնաւ իր աչքերը արկնելով լեցուեցան:  
Իր ցեղին հպարտութիւնը և յփոտնու-  
թիւնն իր զիզը յատկացան այսող կրակի  
մը նման: Եւ իր կատաղութիւնը, զըս-

ՆՈՅՆ. — Օսմ. կառավարութեանց զը-  
րաւուած յունական նաւերուն նաւագնե-  
րը Աթէնք մեկնեցան, կառավարութիւնը  
ասոնց իբրեւ փոխադրանաւ պիտի գոր-  
ծածէ:

ՆՈՅՆ. — Վիեննայէն կը հեռագրեն թէ  
«Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ» իր այսօրուան թի-  
ւին մէջ այն կարծիքը կը յայտնէ թէ հակա-  
ռակ ձեռք առնուած միջոցներուն պատե-  
րազմը անխուսափելի է:

ՆՈՅՆ. — Այս լրագիրը կըսէ թէ Մեծ  
Տէրութիւնները միջամտելու որ և է տը-  
րաւադրութիւն չունին:

ՆՈՅՆ. — Սօֆիայէ կը հեռագրեն թէ  
Պաշկարական կառավարութիւնը կը պնդէ  
թէ այն ատեն միայն տեղի կուտայ երբ  
Մակեդոնիան քրիստոնեայ կառավարիչ-  
ներով կառավարուի:

## Ե. Ք. ԸՆԿԵՐԱԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՉՄԻՌՈՒՆՈՅ

Ե. Ք. Ընկերակցութեան ընդհանուր  
Ժողովները պիտի վերսկսին յառաջիկայ  
Հոկտեմբ. 1/14ին, նոր ակումբին մէջ  
Պատմախոսէ փողոց. թիւ 13. Նաև գի-  
շերային դասաւանդութիւնները պիտի  
սկսին նոյն թուականին: Այս տարի դա-  
սերը ձեռնհաս ուսուցիչներու խնամքին  
յանձնուած ըլլալով՝ բոլոր հայ երիտա-  
սարգու թիւեր, մասնաւորապէս չուկայի  
գործով զբաղողներ կը հրաւիրուին օգ-  
տուել սոյն դասերէն դասապիւնը չնչին  
գումար մըն է: Փափաքողներ կրնան ի-  
րենց անունները ներկայացնել մինչև  
Հոկտ 1/14, ընկերակցութեան քարտու-  
ղարին ամեն երեկոյ ժամը Ցէն մինչև 10:  
Դասախօսուելիք ձեւերն են հետեւեալնե-  
րը Անգղերէն, Դաղերիէն, Յունարէն,  
Տաճկերէն, Նօթագրութիւն և մանտօլին:  
Կիրակի օրեր, առաւօտուն ժամը 10-  
12 ակումբը Գրիստոնեայ գինուորներու  
տրամադրութեան տակ պիտի դրուի, և  
իրենց ժամանակը օգտակար կերպով առ-  
ցնելու համար պէտք եղած միջոցները  
պիտի հայթախուին:

## ՄԱՆԱԿԱՐԱՅԻՄԱՆՈՒՅԻ

Գորտէիօի Մանկական պարտէզին հա-  
մար մանկավարժուհի մը պէտք ըլլալով,  
փափաքողք կրնան դիմել գորտէիօի վար-  
ժարանն և բանակցիլ:

Երկար ատեն այսպէս գետնամած, հե-  
ծնազին մնաց, մոռնալով Հանրիի ներ-  
կայութիւնը, մոռնալով նոյն իսկ ինքզին-  
քը, ա՛հ մանաւանդ ինքզինքը, փոքրեկով  
դարման մը զիմադրուելու մայրերու հե-  
րոսական քաջութեամբ, այն զԺաղըութե-  
թիւնը որ կ'արուածէր գաւալը, նոյն իսկ  
անոր աշխարհ զալէն առաջ:  
Մայր, այս յուսահատ վայրկեանին,  
մայր միայն եղաւ: Եւ երբոր ոտք ելաւ,  
այնպիսի որոշում մը կ'փայլատակէր անոր  
զէմքին վրայ, մայրական այնպիսի բոց մը  
կ'առաջադէր անոր աչքերուն մէջ, որ  
հանրի զարմացած, լոխ, գողգոջուն, ըն  
կրեցաւ:

— Լաւ է, ըսաւ ան: Ուր որ կերթայ  
ամուսինը պարտաւոր է երթալ կինը: Այս  
իշխուն պիտի մեկնիմ զէպի թէրուան...

— Մեկնիլ, դո՛ւ գոտաց ձրանսուաի  
կըսարը: Ո՛հ ուրեմն, անոր վրայ մի  
մտածէր, թէ չնամիկն արչաւուած երկիր մը  
անցնի... կենդանի չպիտի հասնի...  
Զպիտի մեկնիս...

— Ո՞վ պիտի արգիլէ գիս, գոչեց  
Ժանն, տեսաւ մը բորբոքումով:

— Ես, ըսաւ Հանրի, այլալաւ, զլու-  
նը կորսնցուցած այս կնոջ առջև որ ի-  
րեն կերեւէր հարկեր անգամ աւելի գե-

պուած զգալով, տոյքան պգտիկցած  
ըլլալը հասկնալով, պայթեցաւ:

— Սատան վկայ, գիտէք, տիկին, որ  
հոս իմ տանս մէջ եմ, որ հօրմէս ետք,  
իրաւունք ունիմ հոն գլուխս գոց մը-  
նալու:

— Զեր տան մէջ, գոչեց դեռաւոր կի-  
նը, ատանց հասկնալու:

— Իմ տանս մէջ, այո՛ւ, իմ տանս մէջ:  
Բարամէնթին որոշումը որ հաղորդուած  
է, Մարմանսին մեր տան կ'վերադարձնէ,  
և չեմ ներեր որ հպատակ մը...

Զիւրգաւ լրացնել, Ոստումով մը Ժանն  
զոյ պահարանի մը վաղեց, ուր մեռնողն  
իր թղթերը կպահէր, զայն բացաւ, ա-  
ռաջին մագաղաթը բացու, աչքէ անցուց  
և զայն գետին ձգելով, բարձրացուց իր  
ձայնը, խառնելով Մոմօրանսիինը, կոնա  
չելով սպասուորները:

— Կիւրեմ, մագ, Թուսնեղ, Բիւթ,  
ամենքը եկէք, մտէք... մտէք ամեն-  
քոք...

— Տիկին, ուրեց ընդ միջիլ Հանրի:  
Սգաւոր ծառաները մտած էին, և ա-  
նոնց հետ Մարմանսիի բազմաթիւ գիւ-  
ղացիներ:

(Ը ստորագրելով)

